

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **M.W.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 września 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie od udziału w sprawie SSN P.K.

na podstawie art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego P.K. od udziału w sprawie kasacyjnej III KK 422/25.

UZASADNIENIE

W dniu 21 lipca 2025 r. zarejestrowana została pod sygnaturą III KK 422/25 kasacja obrońcy skazanego M.W. od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 27 lutego 2025 r., sygn. akt IX Ka 1622/24. Zarządzeniem z dnia 28 lipca 2025 r. sprawa ta przydzielona została do rozpoznania SSN P.K. Po doręczeniu zawiadomienia o składzie sądu, obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie wyznaczonego sędziego od udziału w opisaney sprawie. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że sędzia P.K. uzyskał nominację do Sądu Najwyższego w wyniku wadliwej procedury konkursowej przeprowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie

ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, co powoduje, że sąd z jego udziałem nie daje gwarancji niezawisłości i bezstronności. Swoje stanowisko w tej mierze wnioskodawca uzasadnił odwołując się m.in. do orzecznictwa Sądu Najwyższego i trybunałów międzynarodowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało uwzględnić z uwagi na konieczność zapewnienia stronom postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu, ustanowionego ustawą. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 § 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Uchwała ta ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikającego z uchwały połączonych Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r. I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela. Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24;

wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: „ETPCz”) z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „EKPC”, „Konwencja”), udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w ww. trybie (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPCz z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21) – zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2025 r., III KK 95/95.

Zwrócić trzeba także uwagę na kwestię potencjalnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Rozstrzygając w tej sprawie, Sąd Najwyższy miał na względzie także orzecznictwo ETPCz, w którym aprobowane są kolejne ugody zawierane ze skarżącymi wskazującymi na naruszenie ich prawa do sądu ustanowionego ustawą na skutek wydawania orzeczeń przez Sąd Najwyższy z udziałem wadliwie powołanych sędziów. Trzeba odnotować, że w ramach zawartych ugód rząd zobowiązał się do wypłacenia skarżącym zadośćuczynień w kwocie po 10.000 euro (por. m.in. decyzje ETPCz z dnia 5 grudnia 2024 r.: *Cupał i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 30049/22; *Zieliński przeciwko Polsce*, skarga nr 3423/22; *Łabudek przeciwko Polsce*, skarga numer 43727/21).

Za uwzględnieniem wniosku przemawia także możliwość wznowienia postępowania kasacyjnego w przypadku rozpoznania kasacji przez Sąd Najwyższy z udziałem sędziego P.K. Sąd Najwyższy kilkakrotnie już wznowiał postępowania

kasacyjne w przypadku rozpoznania kasacji z udziałem sędziów powołanych w takiej procedurze.

Wobec powyższego, orzekanie w tej sprawie przez SSN P.K. prowadziłoby do rozpoznania sprawy przez sąd niespełniający standardów wskazanych w art. 6 ust. 1 EKPC i nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

[WB]

[a.ł.]